

Den Europæiske Union
Regionalpolitik

da info regio panorama

9

Marts 2003

Interview

Göran Ekström,
Formand for
EURADA

Samarbejde

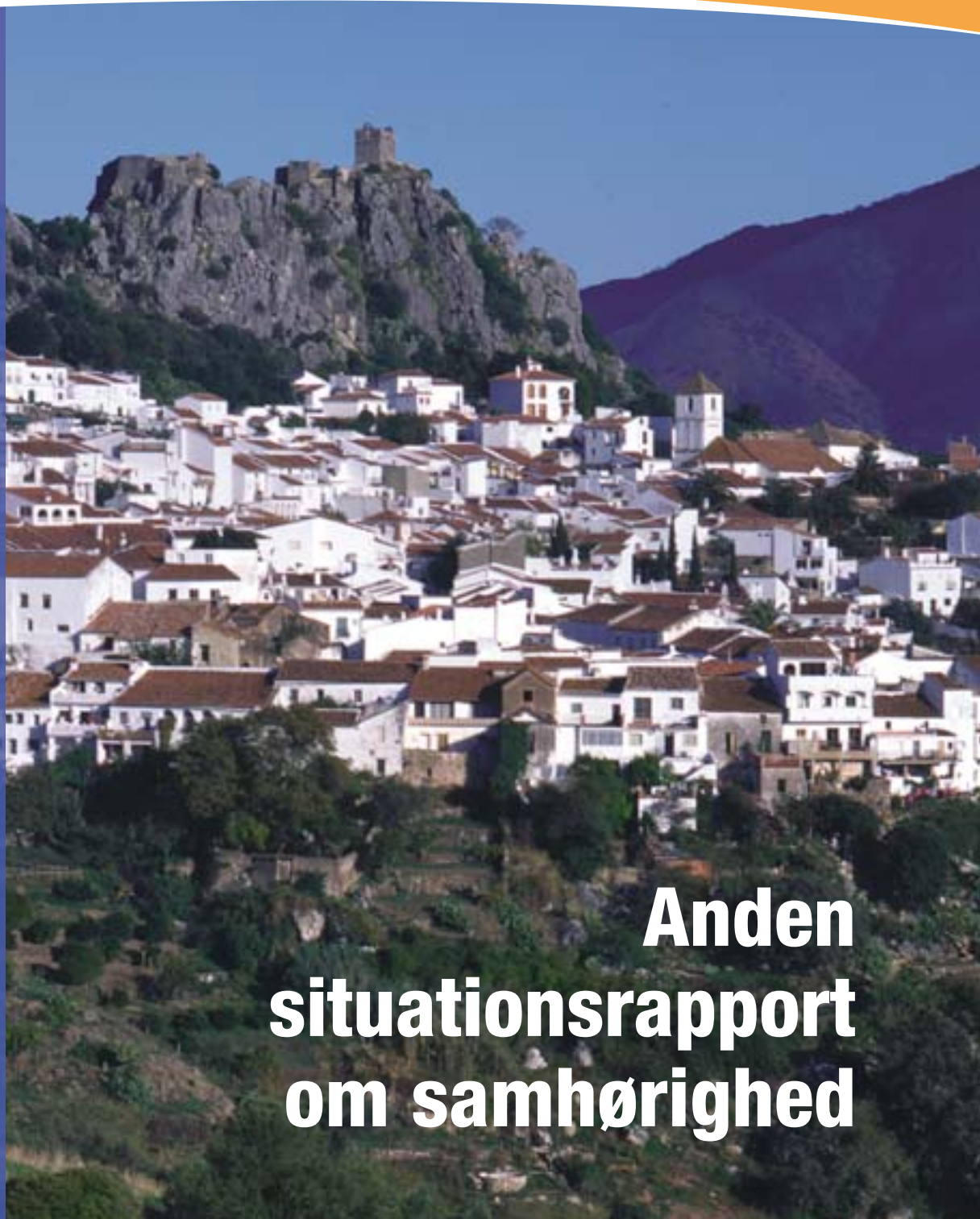
PEACE-programmet

På opdagelse i et kandidatland

Tjekkiet

På opdagelse i en region

Norte (Portugal)

**Anden
situationsrapport
om samhørighed**

Hvorfor oprettedes der i 1991 en "Europæisk forening af regionale udviklingskontorer"?

EURADAs oprettelse i 1991 udspringer af omstændigheder, der eksisterede sidst i 80'erne, hvor der var en stor interesse for realiseringen af det indre marked, og for lanceringen af den første flerårige programperiode for strukturfondene. En række ledere af regionale udviklingskontorer ønskede på baggrund af realiseringen af det indre marked at vide, hvad andre ledere gør for at forberede deres sociale og økonomiske bagland på udbygningen af Den Europæiske Union.

Strukturfondenes udvikling i perioden 1988-1994 har ligeledes været interessant for de regionale udviklingskontorer på grund af de dengang mange ideer til fællesskabsinitiativer, globaltilskud og tværregionalt samarbejde. Disse emner

styrkede dialogen med Europa-Kommissionen tjenestegrene og udvekslingen af ideer mellem regionale udviklingskontorer

EURADA er et konkret resultat af tilskud fra GD REGIO i forbindelse med, hvad der efterfølgende blev kendt under navnet RECITE-programmet⁽¹⁾. En snes regionale udviklingskontorer, der var samlet i et uformelt netværk, modtog en delvis EF-finansiering med henblik på erfaringsudveksling inden for endogen udvikling. Det forhold, at EURADA stadig eksisterer ti år senere, viser, at målsætningerne med RECITE-programmet er opnået. EURADA har i de sidste ti år fastholdt sin mål om at være den ledende forening for sagkyndige inden for regional erhvervsudvikling.

Udtrykket "udviklingskontor" kan dække over vidt forskellige strukturer, lige fra et lille kontor for regionaludvikling til et statsligt organ på national skala. Hvor befinder EURADAs medlemmer sig i forhold til disse to ekstremer?

EURADA har fastlagt nogle meget specifikke kriterier for, hvilke typer udviklingskontorer der kan blive medlemmer af foreningen. Grundlæggende skal et regionalt udviklingskontor som medlem af EURADA dække et område, der er større end en dansk kommune. Det skaber en god ensartethed blandt medlemmerne. Vi har for øvrigt kunnet konstatere, at de emner, som foreningen har

beskæftiget sig med, ofte kun er af interesse for de udviklingskontorer, der har en vis kritisk masse med hensyn til størrelse og antal iværksættere.

Den brede vifte af organisationer i Den Europæiske Union er således ikke noget reelt problem. Vi har derimod ofte indtryk af, at en del regionale aktører kan drage stor nytte af at deltage i vores arbejde i form af viden og knowhow. I november 2002 afholdtes vores årlige begivenhed "Agorada" under temaet "Hvordan kan iværksætteraktiviteterne i vores region øges i de næste ti år?", hvor der imidlertid kun var meget få deltagere fra mål 1-regioner. Derfor, hvis erfaringsudveksling hæver kompetenceniveauet, har EURADA på en måde har foranlediget den modsatte effekt ved godt nok at styrke de regionale udviklingskontorers arbejdskapacitet i de mest dynamiske regioner, men samtidig lade aktørerne i regioner med udviklingsefterslæb i stikken.

Hvordan vægtes EURADAs to hovedaktiviteter: Dialogen med Europa-Kommissionen og forvaltningen af specifikke projekter?

EURADA har altid været en lobbyorganisation med en rolle som knudepunkt for informationsformidling. Der vil fremover blive lagt stor vægt på dialogen med de forskellige tjenester i Kommissionen. Det er en meget bred dialog, hvor vi beskæftiger os med spørgsmål vedrørende administrativ

Indhold

Ansvarshavende redaktør: Thierry Daman, Europa-Kommissionen, GD Regionalpolitik

Bladet udgives på EU's 11 officielle sprog på internetadressen http://europa.eu.int/comm/regional_policy/index_da.htm og trykkes på genbrugspapir på 5 sprog (FR, EN, DE, ES, IT). Teksten i denne publikation har ingen retsgyldighed.

Photos: Eurada (2), Chris Heymans (4), Children of Ireland Group (6), FORMA (10), Ministerstvo pro Místní Rozvoj (11), Região do Norte (13), AEIDL (15)
Couverture: Felipe Crespo

4

Anden situationsrapport om økonomisk og social samhörighed

6

PEACE-programmet: For fred og forsoning

forenkling af strukturfondene, statsstøttepolitik, iværksætteraktivitet, bæredygtig udvikling i byerne, finansieringsmuligheder for SMV'er osv.

EURADA har selvfølgelig forvaltet en række specifikke projekter. Den type projekter, som er iværksat i de seneste år, har enten været karakteriseret ved at skabe reel udveksling af knowhow gennem tutorundervisning eller etablering af netværkssamarbejde mellem regionale aktører eller ved at fokusere på realisering af nye temaer.

EURADA har arbejdet meget på "benchmarking", sammenlignende undersøgelser af regionernes konkurrenceevne. Hvilke konklusioner kan man drage heraf på nuværende stade?

EURADA har siden 1997 arbejdet på en model for komparativ undersøgelse af det arbejde, som udføres af organer med ansvar for erhvervsfremme i regionerne. Modellen er baseret på indsamling af statistiske oplysninger og fortolkning heraf. Desuden er enhver "best practice" eller "bedste praksis" beskrevet på en standardiseret måde, så der kan foretages en reel sammenligning af de undersøgte regionale udviklingskontorers arbejde. Den udviklede model adskiller sig fra lignende undersøgelser, som vi har kendskab til, idet den er ikke beregnet på at skabe en klassificering af eller liste over forskellige former for arbejdspraksis og ikke at være begrænset til en mere eller mindre selvformuleret optegnelse over bedste praksis.

De foreløbige konklusioner, som vi drage af dette arbejde, er: (a) Det er muligt at gennemføre en benchmarking-aktion for de offentlige regionale politikker. (b) Modellen er let at anvende og at forstå, og den er økonomisk, idet den ikke kræver et større arbejde. (c) Modellen har gjort det muligt at identificere bedste praksis i regioner, der normalt ikke ville blive nævnt som eksempler. (d) Modellen tvinger deltagerne til kritisk at evaluere deres egne aktiviteter.

De indhøstede erfaringer har desuden vist, at det samme begreb ikke defineres på samme måde i alle regioner.

Vi er opmærksomme på, at for at det skal have nogen reel effekt så skal vores pilotprojekt være støttet af så mange regionale organer som muligt. Vi er desuden klar over, at vi kun kan få en vellykket benchmarking-proces, hvis beslutningstagere på højeste niveau er involveret og anvender de opnåede erfaringer til at videreudvikle deres struktur.

Hvad ligger der forude for EURADA, dels i lyset af udvidelsen, og dels med tanke på den næste programperiode i 2007?

Udvidelsen fandt allerede sted i EURADA i 1995, da vi besluttede at lade regionale udviklingskontorer i en række central- og østeuropæiske lande blive medlemmer. Vi har siden år 2000 hvert år afholdt en stor sammenkomst, der er specielt beregnet på regionale udviklingskontorer i disse lande. Med hensyn til strukturfondene har vi især fokuseret på problemerne med programgennemførelsen samt vigtigheden af investeringer inden for områder knyttet til iværksætteraktivitet, finansieringsmuligheder for SMV'er - innovation, for eksempel -, og samspil mellem eller manglende samspil mellem de forskellige fællesskabspolitikker og strukturfondene (miljø, kontrol med statsstøtte, offentlige aftaler, forskning & udvikling osv.) eller administrativ forenkling. Procedurene er ofte gjort mere komplicerede af de krav, som medlemsstaternes myndigheder har fremsat.

En af de vigtigste krav fra EURADAs side for perioden efter 2006 er at styrke EU's politik til fordel for SMV'er, specielt for regioner der ikke længere vil være støtteberettigede under strukturfondene.

(¹) RECITE (REgions and CITies for Europe) var et aktionsprogram, som havde til formål at fremme udvekslingen af knowhow mellem samarbejdsnetværk for lokale myndigheder. For perioden 1991 til 1995 blev der afsat 4,2 mio. ECU til de 15 europæiske samarbejdsnetværk til dette formål.

Forening af de regionale udviklingskontorer

Den europæiske forening af regionale udviklingskontorer, EURADA, der blev oprettet i 1991, består af cirka 150 udviklingskontorer i 25 lande i Den Europæiske Union og i Central- og Østeuropa.

EURADA's programaktiviteter fokuserer på:

- informationsudveksling om de regionale udviklingsstrategier, erhvervsstøtte og uddannelse af udviklingskontorenes medarbejdere
- analyse af fællesskabspolitikernes indvirkning
- udarbejdelse af samarbejdsprojekter mellem udviklingskontorer
- fremme af teknikker inden for lokal og regional erhvervsudvikling, som er nyskabende og kan overføres
- formidling af vigtige oplysninger og folkeoplysning, både hvad angår fællesskabspolitikker og "god praksis" inden for lokal og regional erhvervsudvikling
- forvaltning af samarbejdsprojekter medfinansieret af Europa-Kommissionen.

Kontakter:

Secrétariat EURADA
Avenue des Arts, 12 - Boîte 7
B-1210 Bruxelles
Tlf. +32 2 218 43 13
Fax. +32 2 218 45 83

E-mail: info@eurada.org
Web: www.eurada.org

9

Tjekkiet: Service i første række – Spørgsmål til Pavel Nemec, Tjekkiets minister for regionaludvikling

12

Norte (Portugal): Udligning og innovation

14

IIIA Rhein-Maas-Nord: Grænseoverskridende fødevarer sikkerhed

Anden situationsrapport om økonomisk og social samhørighed

Den 30. januar 2003 vedtog Europa-Kommissionen den anden situationsrapport om økonomisk og social samhørighed.

Rapporten er offentliggjort som en del af Europa-Kommissionen's initiativ til løbende at aflægge rapport til Rådet om udarbejdelsen af forslag for samhørighedspolitikken for tiden efter 2006. Rapporten giver en vurdering af ændringer og tendenser for EU's økonomiske og sociale samhørighed efter udgivelsen af den første situationsrapport i januar 2002.

Et langsommere tempo

Den Europæiske Union oplevede i 2001 en betydelig afmatning i den økonomiske vækst. BNP i den nuværende Union er kun steget 1,5% mod 3,5% i 2000. Det må antages, at denne afmatning især har haft en negativ indvirkning på de fattigste regioner i EU.

Samhørighedslandene haler fortsat ind på de øvrige EU-medlemsstater med undtagelse af Grækenland. Irland har gennemgået en konstant vækst i BNP pr. indbygger med en stigning i købekraften i 2001 til 118% af EU-gennemsnittet (mod 115% i 2000 og blot 64% i 1988).

De regionale udsving i de enkelte medlemsstater er steget konstant siden 2000. Ikke desto mindre er skævhederne mellem regionerne på grund af konvergensens mellem de nuværende EU-medlemsstater generelt set forblevet uændrede mellem 1995 og 2000.

I mål 1-regioner i 2000 var den gennemsnitlige indkomst pr. indbygger lidt over 71% af EU-gennemsnittet.

Udligningseffekten ses bedst over en femårig periode. Indkomstforskellen er mindsket med 1,5% mellem 1995 og 2000 og med 2% i mål 1-regioner siden 1989, hvilket viser effektiviteten af strukturfondenes intervention på lang sigt.

EU med 25 medlemsstater vil indeholde tre grupper lande:

- de otte fattigste af de fremtidige medlemsstater med et BNP pr. indbygger svarende til 42% af EU-gennemsnittet)
- en mellemgruppe (Cypern, Grækenland, Portugal, Slovenien, Spanien) med mellem 71% og 92% i BNP pr. indbygger af EU-gennemsnittet
- en gruppe, der omfatter resten af de eksisterende medlemsstater, med et BNP pr. indbygger på 115% af EU-gennemsnittet.

Efter udvidelsen vil der være større skævheder end før. I henhold til de seneste

statistiske oplysninger havde 48 af regionerne i det nuværende EU (18% af den samlede befolkning svarende til 68 millioner indbyggere) en indkomst pr. indbygger på under 75% af EU-gennemsnittet. I en Union med 25 medlemsstater vil der være 67 sådanne regioner med 25% af den samlede befolkning svarende til 116 millioner indbyggere. Forholdet mellem de rigeste 10% og de fattigste 10% være 4,4 (mod 2,6 i den nuværende Union).

Den økonomiske afmatnings indvirkning på beskæftigelsen har været mindre end først antaget.

Hovedbeskæftigelsestendenserne i EU har været følgende:

- Stigningen i beskæftigelsen var begrænset i 2001: Beskæftigelsen steg 1,3%. Den er højere i Danmark, Nederlandene og Sverige og lavere i Grækenland og Italien. Samtidig skete der i første halvdel af 2002 en let stigning i arbejdsløsheden, der nåede op på 7,7%. Den er særlig høj i Grækenland, Italien og Spanien, hvor især kvinder og unge er ramt.
- De regionale beskæftigelsesmæssige uligheder er mindsket, men er dog fortsat betydelige. I de regioner, hvor beskæftigelsen er størst, er den gennemsnitlige beskæftigelsesgrad 78,1%, og der hvor den er mindst, 48,6%. Hvad angår arbejdsløsheden, ligger den procentvis andel på mellem 2,3% og 19,7% alt efter regionen.

Mellem regionerne i én og samme medlemsstat konstateres de største uligheder i Frankrig, når man medregner de franske oversøiske departementer, og Italien.

- Den sociale samhørighed er i let fremgang. Forskellen mellem indtægtsniveauet i de rigeste og fattigste regioner er mindsket, og det samme gælder antallet af europæere, der lever under den nationale fattigdomsgrænse.

I kandidatlandene:

- Beskæftigelsen er hårdt ramt af den økonomiske krise i 2001. Det konstante fald i beskæftigelsen i de sidste 5 år er fortsat på trods af en betydelig stigning i servicesektoren. Kun Slovenien og Cypern har en højere beskæftigelse end EU-gennemsnittet. Det anslås, at der skal skabes tre millioner arbejdspladser i de nye medlemsstater, hvis de skal nå op på det aktuelle beskæftigelsesniveau i EU.
- De regionale beskæftigelsesmæssige forskelle er lavere end i det nuværende EU, men er ikke desto mindre betydelige. Arbejdsløsheden lå i 2001 på 13%. Den nåede ned på 3,6% i de mindst berørte regioner og op på 24,3% i de hårdest ramte regioner.

Nye oplysninger

Kommissionens undersøgelse omkring den forventede økonomiske indvirkning af

finansieringsordningerne under mål 1 mellem 2000 og 2006 fremviser en række opmuntrende resultater. Den viser for eksempel, at Portugals samlede BNP i denne periode vil være mere end 3,5% over, hvad den ville have været uden EU-støtte (2,2% for Grækenland, 1,7% i italienske Mezzogiorno, 1,6% i Østtyskland og 1,1% i Spanien). Støtten til mål 1-regioner påvirker desuden andre regioner, idet en tredjedel af de oprindelige afholdte udgifter havner i andre dele af Unionen, mens en tiendedel går til tredjelande.

Der er nu også nye indikatorer for fremgangen i den teknologiske udvikling, og de bekræfter, at landene i Sydeuropa har et udviklingsmæssigt efterslæb inden for teknologisk innovation og vækst i vidensamfundet. I Finland, Sverige og Tyskland er antallet af patentansøgninger pr. million indbyggere mindst dobbelt så stort som det europæiske gennemsnit, mens det udgør under halvdelen i Grækenland, Irland, Italien, Portugal og Spanien. De regionale skævheder er meget udtalte på dette område, specielt inden for højteknologi. Disse tendenser bekræftes stort set, når man ser på udgifterne til forskning og udvikling. Blandt kandidatlandene har Slovenien og Tjekkiet den største investeringsrate inden for forskning og udvikling

Europa-Kommissionen har iværksat en række undersøgelser om den territoriale samhørighedskomponent. En af disse fokuserer på regionerne. En anden vedrører bjergområder. To undersøgelser om den menneskelige kapital omhandler respektivt dens rolle i den regionale udvikling og i den globale vidensbaserede økonomi.

Debatten om den fremtidige samhørighedspolitik

Den anden situationsrapport gør desuden status over en række debatter, der fandt sted i 2002, om samhørighedspolitikens

fremtid. Den opsummerer de holdninger, som forskellige EU-institutioner (Rådet, Europa-Parlamentet, Det Økonomiske og Sociale Udvalg, Regionsudvalget) fremlagde, og de overvejelser, som deltagerne i fire seminarer afholdt af Kommissionen i 2002 gav udtryk for. Den europæiske samhørighedspolitik rejser på nuværende tidspunkt følgende spørgsmål:

- Der var fuld enighed om at give de mindst udviklede regioner en høj prioritet, og der var forholdsvis bred enighed om at fastlægge disse områder efter NUTS II-niveauet i henhold til kriteriet om 75% af EU's gennemsnitlige BNP. En række supplerende kriterier er drøftet ved flere lejligheder.
- Muligheden for i denne kategori at inddrage øer og regioner i den yderste periferi som nævnt i traktatens artikel 299 er fremsat af disse områders repræsentanter. For de af de 15 medlemsstaters regioner, der i øjeblikket er støtteberettigede under mål 1, kan der kompenseres for den statistiske virkning med en midlertidig ordning, der er bredere og mere afbalanceret end den nuværende. Repræsentanterne for øerne og de tyndt befolkede regioner i Norden fremsatte også en række argumenter for at sikre, at der blev taget hensyn til de særlige omstændigheder i Norden i forbindelse med den fremtidige samhørighedspolitik.
- Støtte uden for regioner med udviklings efterslæb omfatter en lang række aktioner. Emner, der ofte nævnes i denne kategori er mere forenkling og decentralisering og koncentration omkring fællesskabets hovedprioriteter samt regional konkurrenceevne. En områdeinddeling for disse støtteordninger betragtes ikke længere som en hensigtsmæssig løsning. Man drøftede ved flere lejligheder, hvilke eventuelle konsekvenser en opgivelse af

områdeinddelingen for mål 2 ville have for tildeling af statsstøtte med regionalt sigte.

- Erfaringsudveksling og samarbejde har en fordelagtig indvirkning, der er ganske velkendt, specielt i grænseområder.
- Der var i 2002 bred opbakning om, at der i fællesskabspolitikkerne (fiskeri, konkurrence, landbrug, transport, miljø, forskning og udvikling) skal ydes bedre støtte til økonomisk og social samhørighed.

Forberedelse til udvidelsen

Endelig fokuseres der i den anden situationsrapport kort på udvidelsesforberedelserne. Efter afslutningen på tiltrædelsesforhandlingerne ved Det Europæiske Råds møde i København handler størstedelen af udvidelsesforberedelserne om at færdiggøre strukturprogrammerne for de fremtidige medlemsstater og sikre en effektiv implementering heraf på tiltrædelsesdagen. I juli 2003 fremlægges en specifik rapport om den konkretisering af de forpligtelser, som kandidatlandene har påtaget sig i forbindelse med forhandlingerne omkring regionalpolitikken.

Den anden situationsrapport om økonomisk og social samhørighed er tilgængelig på følgende internetadresse:

http://europa.eu.int/comm/regional_policy/sources/docoffic/official/reports/interim2_en.htm

Samhørighed: nogle nøgletal

- I den udvidede Union med 25 medlemsstater er forholdet mellem de rigeste 10% og de fattigste 10% af regionerne 4,4 (mod 2,6 i den nuværende Union med 15 medlemsstater).
- 48 regioner i den nuværende Union (18% af befolkningen, svarende til 68 millioner indbyggere) har et BNP på under 75% af Fællesskabets gennemsnitlige BNP. I en udvidet Union med 25 medlemsstater ligger blot 30 regioner i de aktuelle medlemsstater (12% af befolkningen, svarende til 47 millioner) under tærsklen på 75% af det nye gennemsnit. I en udvidet union med 27 medlemsstater ligger blot 18 regioner (6% af befolkningen, svarende til 24 millioner indbyggere) under tærsklen.
- 15% af EU's befolkning lever under den nationale fattigdomstærskel (uden andre sociale overførselsindkomster end folkepensionen ville den ligge på 24%).
- For hver euro, der er brugt på strukturfondene i mål 1-regionerne er de tilsvarende indbygges BNP øget med 1,33 euro. Det har desuden haft en "retureffekt" i de rigeste regioner, idet en fjerdedel af de oprindelige udgifter er til gavn for andre områder i EU.

Det Europæiske Råds møde i København (december 2002). Fordeling af støtten fra Samhørighedsfonden og strukturfondene i de nye medlemsstater for perioden 2004-2006 (i millioner euro, 1999-priser)

Samhørighedsfonden			Strukturfondene					I ALT
Lande	Indikativ fordeling i procent af den samlede støtte	Mål 1	Mål 2	Mål 3	FIUF (Fiskeri)	Fællesskabsprogrammer		
						INTERREG	Equal	
Cypern	0,43 %-0,84 %	0	24,9	19,5	3,0	3,8	1,6	52,8
Estland	2,88 %-4,39 %	328,6	0	0	0	9,4	3,6	341,6
Ungarn	11,58 %-14,61 %	1 765,4	0	0	0	60,9	26,8	1 853,1
Letland	5,07 %-7,08 %	554,2	0	0	0	13,5	7,1	574,8
Litauen	6,15 %-8,17 %	792,1	0	0	0	19,9	10,5	822,5
Malta	0,16 %-0,36 %	55,9	0	0	0	2,1	1,1	59,1
Polen	45,65 %-52,72 %	7 320,7	0	0	0	196,1	118,5	7 635,3
Tjekkiet	9,76 %-12,28 %	1 286,4	63,3	52,2	0	60,9	28,4	1 491,2
Slovenien	1,72 %-2,73 %	210,1	0	0	0	21,0	5,7	236,8
Slovakiet	5,71 %-7,72 %	920,9	33,0	39,9	0	36,8	19,7	1 050,3
I ALT	7 590,5	13 234,3	121,2	111,6	3,0	424,4	223,0	14 117,5

PEACE-programmet for Nordirland og den irske grænseregion For fred og forsoning

PEACE-programmets unikke mission blandt strukturfondene samt den banebrydende programimplementering gør PEACE eksemplarisk i mere end én forstand.

Nordirland er siden midten af 90'erne gået på vejen mod fred. De våbenhviler, der er indgået siden 1994 og Belfast-aftalen ("Good Friday Agreement") i 1998, udgjorde to vigtige etaper på denne vanskelige – og endnu ikke fuldendte – vej mod freden.

Den Europæiske Union yder aktiv støtte til fredsprocessen via et unikt strukturfondsprogram. I slutningen af 1994 lancerede Kommissionen ideen om et femårigt fællesskabsinitiativ for Nordirland og for de distrikter, der grænser op til Republikken Irland. Det mandede ud i programmet "Special Support Programme for Peace and Reconciliation",

som efterfølgende har været bedre kendt under betegnelsen "PEACE I".

PEACE I finansierede via et fællesskabsbidrag på 500 mio. euro ikke mindre end 12 000 projekter mellem 1995 og 1999 for en samlet befolkning på omkring 2 millioner indbyggere inden for en række udvalgte sektorer med særlig betydning: beskæftigelse, revitalisering af by og land, social integrering, erhvervsstøtte og støtte til produktionsinvesteringer samt grænseoverskridende samarbejde. Men interessen for PEACE-programmet skyldes først og fremmest

det forhold, at de befolkningsgrupper, der har været særlig hårdt ramt af den nordirske konflikt, har draget nytte af programmet gennem en række projekter, der hidtil aldrig havde haft adgang til EU-støtte: Psykologisk og social hjælp til ofre for attentater og til deres familier, indføring i arbejdslivet af ældre indsatte med tilknytning til halvmilitære organisationer, unge og kvinder involveret i projekter til styrkelse af forbindelser mellem katolikker og protestanter i bufferområder mellem samfundene osv.

PEACE-programmet er også originalt ved sin nyskabende tankegang med hensyn til gennemførelsesmekanismerne. EU har aldrig før eksperimenteret med et så omfattende program, der både er grænseoverskridende (ligesom et program af INTERREG-typen), der anvender en forvaltningsmetode, som tilgodeser behovene helt nede på græsrodsniveau ved at stille størstedelen af midlerne til rådighed for lokale partnerskaber og NGO'er, og som eksplicit indebærer deltagelse af alle religiøse samfund og politiske overbevisninger i regionen.

Fra PEACE I til PEACE II

I anerkendelse af succes'en med PEACE I og den fortsatte tilstedeværelse af særlige behov knyttet til fredsprocessen besluttede man på Det Europæiske Råds møde i Berlin i marts 1999 at videreføre programmet i yderligere fem år.

Det samlede budget, som blev afsat til denne nye fase, "PEACE II", for perioden 2000-2004, udgør over 700 mio. euro, hvoraf et bidrag fra strukturfondene udgør 531 mio. euro. Ligesom PEACE I er cirka 80% af de samlede programressourcer afsat til projekter i Nordirland og 20% til den irske grænseregion. 15% af det samlede program er afsat til grænseoverskridende projekter.

Gennemførelsen af PEACE II finder sted i en anden institutionel sammenhæng. I Belfast-aftalen er der oprettet nogle grænseoverskridende administrative strukturer, der omfatter hele Irland og Nordirland. En af disse, "The Special EU Programme Body", fungerer nu som den særlige forvaltningsmyndighed for PEACE-programmet, ligesom den gør det for INTERREG-programmet. Med PEACE II er det lykkedes at bevare, ja rent

faktisk styrke, de særlige karakteristika, der gjorde PEACE I til en succes. Finansieringsordningen vil her være koncentreret om grupper, sektorer og områder, der er identificeret som værende særlig hårdt ramt af konflikten. Der fokuseres desuden på projekter, som har deltagelse af samfundsgrupper i begge lejre, eller som kan vise en langsigtet tilnærmelse mellem katolikker og protestanter. PEACE II-målsætningerne, som er af en mere erhvervsorienteret karakter end forgængeren, tilstræber økonomisk opblomstring, social integration, integration og forsoning, lokale udviklingsinitiativer, regional åbenhed og grænseoverskridende samarbejde.

Giver goodwill

Den nordirske konflikt, som altid har haft en fremtrædende plads i verdenspressen, tiltrækker også en global interesse for fredsprocessen. På trods af våbenhvilen og Belfast-aftalen er det nordirske samfund imidlertid stadig ramt af politisk vold. Fordi PEACE-programmet passer godt i den europæiske tankegang, nærmere bestemt strukturfondene, har det på en måde skabt sit eget arbejds- og samtaleforum, der er åbent for velmotiverede personer, som ønsker at tilnærme parterne på trods af de nuværende problemer. PEACE-programmet indgår i denne forbindelse helt perfekt i den nye politik, der i tandem med en økonomisk og social aktion i lokalmiljøet ledsager fredsprocessen på politisk niveau. Denne indsats er af særlig stor betydning for EU, og en erfaring, som Fællesskabet kunne anvende i andre regioner, som har gennemgået konfliktsituationer.

Kontakter:

Special EU Programmes Body (SEUPB)

6 Cromac Place, UK-Belfast BT7 2JB

Tlf.: +44 28 90 26 6660

Fax: +44 28 90 266661/92

E-mail: info@seupb.org

Web: www.seupb.org (forvaltningsmyndighedens websted) www.eugrants.org (strukturfondene i Nordirland)

Samarbejde

Tværkulturelt samarbejde mellem Ballymacarret (Nordirland) og Ballybofey (Irland) At lære sameksistens

Ud over de økonomiske og religiøse forhold er den nordirske konflikt karakteriseret ved to isolerede samfund. Der er nærmest en kulturel afgrund mellem katolikker og protestanter. Begge samfund har udviklet deres egen kultur, folkløse, sange, idrætstraditioner osv. Ved at præsentere nye muligheder for vekselvirkning mellem de to samfund skal samarbejdet mellem unge katolikker fra den irske grænseregion og unge protestanter fra Belfast søge at lægge grunden for en vedvarende fred.

Ballymacarret er et populært kvarter i det østlige Belfast og en bastion for unionisterne, der aldrig har haft noget som helst at gøre med det katolske samfund, specielt syd for grænsen.

Ballymacarret Arts and Cultural Society, der blev grundlagt i 1996, oprindelig for at fremme den protestantiske kultur ved fredelige midler, opnåede i 1999 en PEACE I-finansiering på 45 000 euro til teatersamarbejde med tilsvarende katolske organisationer i de irske grænsedistrikter.

Man valgte at etablere et partnerskab med teatergruppen "Balor Development Group" i Ballybofey i distriktet Donegal, hvor man også er af den opfattelse, at de kulturelle forskelle i en vis udstrækning ligger til grund for det dårlige forhold mellem de katolske og protestantiske samfund. Foreningen i Belfast startede med at planlægge og derefter fremvise to teaterstykker i Republikken Irland med henblik på at gøre den protestantiske kultur, de protestantiske værdier og den protestantiske arbejderklasses forhåbninger mere forståelige.

Kulturelle veje

For at styrke og uddybe dette grænseoverskridende og ikke mindst tværgående samarbejde mellem samfundene etablerede de to partnerforeninger derpå et projekt under betegnelsen Cultural Pathway Project for at hjælpe unge protestanter i Belfast og unge katolikker i Ballybofey til i fællesskab at udforske, sammenligne og værdsætte deres kulturelle karakteristika.

Projektet, der har en finansiering på 150 000 euro under PEACE II-programmet, går ud på at etablere seks såkaldte Cultural Learning Partnerships, som er startet af unge fra de to samfund, protestanter i Ballymacarret og katolikker i Ballybofey.

Hvert partnerskab har udarbejdet en række moduler omkring nogle nøgletemaer, der skal hjælpe deltagerne til at lære hinanden bedre at kende, at forstå hinanden og værdsætte hinanden med respekt for deres indbyrdes forskelle.

Modulet Social Interaction består for eksempel af sociale samværsaktiviteter med besøg i de pågældende områder, idrætsaktiviteter, teaterværksteder, danseftener, virksomhedsspil osv.

Modulet Trust and Confidence giver en gruppe mulighed for at deltage i den anden gruppes aktiviteter. På det idrætsmæssige område deltager unge katolikker for eksempel i fodboldkampe hos *Glentoran FC*, mens unge protestanter er med i gæliske fodboldkampe.

Som navnet antyder er modulet Cultural Understanding beregnet på at give unge en bedre forståelse af deres kulturelle baggrund. Der afholdes kurser i dans, teater og gælisk sprog, og de unge deltager sammen i begivenheder, der har stor symbolsk betydning for de enkelte samfund, såsom julimarchen for protestanterne og Skt. Patricks Dag for katolikkerne.

Endelig skal modulet Political Awareness få unge til at tænke over, hvordan den førte politik kan påvirke deres tilværelse og samfundslivet. Deltagerne har således mulighed for at besøge de politiske institutioner (det irske parlament, det nordirske Assemblée, rådhusene i Belfast og Dublin osv.) og møde de folkevalgte politikere ved samme lejlighed.

Dette tværkulturelle samarbejde mellem Ballymacarret og Ballybofey er eksemplarisk på to måder. For det første afspejler det den græsrodsbaserede filosofi, som PEACE-programmet anvender med udgangspunkt i de unge deltageres initiativ. For det andet vender de unge katolikker og protestanter tilbage til deres respektive lokalsamfund med en bedre indsigt og mindskede fordomme over for dem på "den anden side".

På opdagelse i et kandidatland

Tjekkiet Service i første række

Med en veluddannet befolkning, en industriel tradition og en række andre fordele er Tjekkiet godt på vej til at blive en økonomisk aktør i første række i EU.

Tjekkiet er de tidligere historisk kendte regioner Böhmen og Mähren, der var underlagt Habsburgerne fra 1526 til 1918. Ligesom Slovakiet opstod Tjekkiet ved den fredelige deling af Tjekkoslovakiet i to uafhængige lande i januar 1993.

Landet har et areal på 78 866 km² med et temmelig ujævnt og højtliggende terræn. Det har fået tilnavnet "Centraleuropas vandslot" på grund af de mange floder og vandløb, inklusive Elben og Oder, der forbinder landet med Nordsøen og Østersøen.

Tjekkiet har cirka 10 280 000 indbyggere svarende til en befolkningstæthed på 132 indbyggere pr. km². Befolkningen er ret jævnt fordelt over et stort antal små og mellemstore byer. Landet har meget få store byområder. Hovedstaden Prag (1 300 000 indb.), som er langt den største by i landet, har ikke hæmmet den aktivitet, som man finder i de tre andre storbyer, Brno (400 000 indb.), Ostrava (350 000 indb.) og Plzen (180 000 indb.).

Menneskelige ressourcer

Selvom der ikke er nogen nævneværdige forekomster af naturressourcer har de tjekiske regioner længe været nogle af de mest udviklede regioner i Europa. Fra 1945 til 1989 var levestandarden en af de højeste i østblokken. Stort set alle goder var imidlertid på statens hænder, og man handlede næsten udelukkende med de andre østeuropæiske lande.

Genindførelsen af markedsøkonomien måtte derfor foregå på et næsten ikke-eksisterende grundlag. Tjekkiet havde

imidlertid en stabil infrastruktur, og den privatiseringsplan, der blandt andet gav indbyggerne mulighed for at købe kuponer til en overkommelig pris og derefter udveksle dem med aktier i virksomhederne, har gjort det muligt at privatisere store dele af økonomien. Ved hjælp af den tjekiske fond for national ejendom (FNM) har staten nu fuldstændt omkring 97% af de privatiseringsprojekter, som den havde planlagt i 1991. Den private sektor har fået godt fodfæste og repræsenterer langt størstedelen af den tjekiske økonomi. I 2001 stod det private erhvervsliv for 79,8% af BNP.

Den tjekiske økonomi har siden 1989 oplevet en stødt vækst, der har vekslet mellem perioder med højkonjunktur (1993-96 og 2000-01) og perioder med lavkonjunktur (1989-92 og 1997-99). De katastrofale oversvømmelser, som ramte landet i august 2002, kan også fortsat hæmme den økonomiske vækst på kort sigt og bremse det seneste økonomiske opsving.

Tjekkiets økonomi har siden 2000 kun oplevet en langsom fremgang i konvergens med Fællesskabets reelle indtægter. I 2001 udgjorde gennemsnitsindkomsten pr. indbygger udtrykt i standard købekraft 57% af EU-gennemsnittet. Også for så vidt angår indtægtsniveauet er der en udpræget skævhed mellem hovedstaden og resten af landet. Prag har nået 124% af EU-gennemsnittet, mens de øvrige regioner fortsat ligger under 75%. Men alt i alt ser det rimeligt ud. Tjekkiet er med hensyn til købekraft det fjerderigeste land blandt de

fremtidige medlemsstater efter Cypren, Malta og Slovenien.

Landets udviklingsperspektiver er overordentlig gode, ikke mindst takket være arbejdskraftens høje uddannelsesniveau. I henhold til OECD¹ har Tjekkiet den største andel af universitetsuddannede inden for videnskab og teknik blandt organisationens medlemmer.

Udvikling af industri, turisme og handel

Det tjekiske landbrug genererede i 2001 4,2% af bruttoværditilvæksten, og beskæftigelsen inden for landbruget udgjorde 4,6% af den samlede beskæftigelse. Den økonomiske tilbagegang inden for landbruget har været længere og mere dybgående, og der har stort set ikke været noget opsving, når man sammenligner med økonomien generelt.

Den sekundære sektor bidrager til 42% af det samlede BNP. Mange urentable virksomheder og miner er lukket. Mens sværindustrien og jern- og metalsektoren spiller fortsat en stor rolle, er de traditionelle industrier (sko, glas, tekstil) blevet genoplivet.

Servicesektoren udgør på sin side 53% af BNP. Turismen har siden 1990 oplevet en betydelig vækst. Prag er blevet en af de mest besøgte hovedstæder i Europa. Resten af landet har også mange attraktioner, herunder cirka 2 500 borgslotte og paladser og 900 kursteder (verdensrekord). I den seneste årrække har Tjekkiet modtaget omkring 12 millioner besøgende om året.

(¹) Organisation for Economic Co-operation and Development.

På opdagelse i et kandidatland

Tjekkerne har også haft held til at øge handelen med de vestlige lande og opnå væsentlige lån og investeringer fra udlandet. Handelen med EU er steget støt. I 2001 steg EU's eksport til Tjekkiet til 27,3 milliarder euro (svarende til 61,8% af den tjekkiske import), og EU's import fra Tjekkiet er steget til 25 milliarder euro (svarende til 68,9% af den tjekkiske eksport).

De vigtigste varekategorier i EU's eksport til Tjekkiet i 2001 var elektriske maskiner og udstyr, transportudstyr og ikke-ædle metaller. De vigtigste varekategorier i Tjekkiets eksport til EU omfattede de samme produkter samt tekstiler.

En europæisk regionalstruktur

Den 1. januar 2000 overgik Tjekkiet fra 7 til 14 administrative regioner. Det sker efter den tysk-østrigske delstatsmodel, hvor de enkelte delstater tildeles en vis autonomi. I henhold til en lov af juni 2000 vil der

desuden - for at fremme den lokale og regionale udvikling - være 8 samhörighedsregioner på NUTS II-niveau. Den regionale grundinddeling er baseret på 73 distrikter ("okresi") og 4 byområder ("mesto").

I perioden 2000-2002 vil den samlede årlige EU-støtte til Tjekkiet til dets tiltrædelsesforberedelser udgøre omkring 79 mio. euro under PHARE-programmet (støtte til økonomisk og social omlægning), 22 mio. euro under SAPARD-programmet (landbrug og udvikling af landdistrikter) og mellem 57 og 83 mio. euro under ISPA-programmet (infrastrukturprojekter inden for miljø og transport).

Det budget, som blev besluttet ved topmødet i København for Tjekkiet for perioden 2004-2006, er opdelt som følger: 1 286,4 mio. euro for mål 1; 63,3 mio. euro for mål 2; 52,2 mio. euro for mål 3; 60,9 mio. euro til INTERREG-programmet og 28,4 mio. euro til EQUAL-programmet. Alt i alt vil bistanden fra

strukturfondene og fra Samhörighedsfonden udgøre over 2 327 mio. euro.

Kontakter:

*Ministerstvo pro Místní Rozvoj
(Tjekkiets ministerium for
regionaludvikling)
Staromestske namesti 6
CZ-110 15 Praha 1
Tlf.: +420 22486 1111
Fax: +420 22486 1333
Web: www.mmr.cz*

Areal

78 866 km²

Befolkning

10 299 125 indbyggere
Befolkningstæthed: 131 indb./km² (EU-15: 118 indb./km²)

Økonomi og beskæftigelse

BNP/indb. (2001): 13 300 EUR (EU-15: 23 200 EUR)
BNP/indb. PPS-indeks (2001): 57 (EU-15: 100)
Arbejdsløshed (2002): 7,7% (EU-15: 7,7%)

Spørgsmål til Pavel Nemec, Tjekkiets minister for regionaludvikling

Hvad er de vigtigste økonomiske og sociale udfordringer, som Tjekkiet skal overvinde?

Knap 30 år efter "fløjlsrevolutionen" har Tjekkiet opnået betydelig fremgang mod en stabil og blomstrende markedsøkonomi. Det kræver imidlertid yderligere anstrengelser for at bringe de offentlige finanser i balance ved at bremse den fortsat stigende gæld; at indføre en bedre forvaltning af de offentlige udgifter til den sociale sikring; at afregulere ejendomsmarkedet for at fremme boligbyggeri og arbejdstagernes mobilitet. Regioner med strukturelle problemer og udviklingsefterslæb repræsenterer også et meget stort problem.

Hvordan indgår disse udfordringer i den nationale regionalpolitik?

Ministeriet for regionaludvikling forsøger at finde effektive løsninger på disse problemer. Regeringen er for eksempel i færd med at undersøge vores forslag til ny lovgivning på boligområdet for gradvis at indføre fri konkurrence på markedet. Det fælles regionale operationelle program, som for nylig blev godkendt, vil gøre det muligt at iværksætte nogle specifikke udviklingsstrategier i vanskeligt stillede regioner, især mine- og ståldistrikter under omlægning i Mähren-Schlesien og den nordlige del af Böhmen. Der tages i øvrigt hensyn til nødvendigheden af at reducere de regionale skævheder i de nye

operationelle sektorprogrammer, ikke mindst hvad angår ny teknologi.

Hvad er de væsentligste forventninger, som dit land har i forbindelse med tiltrædelsen til EU?

Vi er stolte over efter en nogen ventetid at kunne genfinde vores plads i det økonomiske rum, som vi har været en del af i århundreder. Vi ønsker til fulde at udnytte den frie bevægelighed af arbejdstagere, varer, tjenester og kapital til fulde. Men Tjekkiet vil ikke blot nøjes med at modtage hjælp. Det har også meget at tilbyde, inklusive en velbevaret industriel knowhow, der er begyndt at være til gavn på ny, meget dynamiske små og mellemstore virksomheder og åbne og innovative mennesker. Jeg håber, at vi kan påvise, at vi er det mest "vestlige" af de lande, der indgår i udvidelsen.

Hvilke spørgsmål er stadigvæk uløste i tiltrædelsesprocessen?

Som De ved, er Tjekkiets tiltrædelsesproces forløbet vældig godt, og vi er meget ivrige efter at tilslutte os Den Europæiske Union i maj 2004. Men det er blot begyndelsen på tiltrædelsen. Vi mangler at forhandle om alle overgangsordningerne, der i mange tilfælde er ufordelagtige for Tjekkiet. Det gælder for eksempel restriktionerne af arbejdskraftens fri bevægelighed – selvom vi sætter pris på, at stadig flere medlemsstater har besluttet ikke at indføre disse

restriktioner – og fragtbegrænsningerne lagt på tjekkiske fragtmænd. Vi skal på vores side også være opmærksomme på, at de ordninger, der er indgået for at beskytte vores indre marked og vore virksomheder, også er midlertidige, og at vores tilpasning får et vellykket forløb.

Når det gælder regionalpolitikken, hvad kan Tjekkiet gøre for EU, og hvad kan bringe EU og dens medlemsstater gøre for Tjekkiet?

Tjekkiet ligger både økonomisk og geografisk et eller andet sted mellem øst og vest på det europæiske fastland. Det har således mulighed for at fungere som "integrationsagent" for en større region. Historisk set har vores land – på trods af nogen turbulens i det seneste årti på grund af den industrielle omstrukturering – haft held med at bibeholde sine muligheder og sin levevis, herunder en vis balance mellem land og by. Vi kan drage nytte af disse erfaringer, både over for de "nye" og de "gamle" lande i EU. Det kan hjælpe vores land til at forbedre sit investeringsniveau, ikke mindst takket være strukturfondene og Samhørighedsfonden, for det er på nuværende tidspunkt kun Prag, der overstiger EU-gennemsnittet med hensyn til BNP pr. indbygger. Det er årsagen til, at mit ministerium har oprettet en administrativ organisation, der skal gøre det muligt at udnytte EU-fondene til at udvikle hele Tjekkiet på optimal vis.

Interviewet den 3. februar 2003.

På opdagelse i en region

Norte (Portugal)

Udligning og innovation

De to vigtigste opgaver for regionen Norte i Portugal er at mindske skævhederne mellem kystområderne og baglandet og gøre regionens virksomheder, der er domineret af industrivirksomheder, mere konkurrencedygtige.

Det er først og fremmest Porto-vinen fra de berømte vinstokke i Alto Douro, som har gjort Norte i det nordlige Portugal til den af de portugisiske regioner, som er mest åben udadtil, og som tegner sig for over 40% af den nationale eksport. Norte regionen har med sine 3,7 millioner indbyggere næsten en tredjedel af Portugals befolkning, og 39% af portugisere er under 25 år, så det er en af de yngste regioner i landet.

Ligesom resten af Portugal udviser Norte-regionen imidlertid en kraftig ubalance mellem kystområderne og det indre af landet. Kystområderne er tæt befolket og er også hjemsted for størstedelen af de unge, mens baglandet er ramt af afvandring og en befolkningsmæssig ældning.

Denne demografiske skævhed findes på både økonomisk og socialt niveau. Området omkring Porto er meget dynamisk og industrialiseret, mens de tyndt befolkede områder inde i landet savner innovationskapacitet og iværksætterånd.

En af udfordringerne for Norte-regionen er således dels at forbedre den måde, Porto-området er struktureret på (specielt med hensyn til bekæmpelse af social udelukkelse, transportsektorens funktion og vandrensning) og dels at udvikle bycentre inde i landet, der kan fungere som knudepunkter for en stabil udvikling og puste liv i de omgivende landdistrikter. De to spanske naboregioner, Galicia og Castilla- León, deltager i initiativet gennem et grænseoverskridende samarbejde.

SMV'er

Norte er den mest industrialiserede region i Portugal og indtager en tiendeplads blandt de mest industrialiserede regioner i Europa. Næsten en tredjedel af virksomhederne og cirka halvdelen af de erhvervsaktive arbejder i den sekundære sektor, som er domineret af tekstil, beklædning og sko.

Den regionale økonomiske struktur er ligeledes karakteriseret af en overvægt af SMV'er. Knap 1,2% af virksomhederne i Norte har over 100 ansatte. Den regionale udviklingsstrategi hænger derfor nøje sammen med den støtte, der ydes til SMV'er gennem etablering af infrastrukturer og hjælpetjenester, investering i innovation og internationalisering af virksomheder og alt, hvad der kan forbedre konkurrenceevnen i det regionale produktionsapparat.

Operation Norte

Det operationelle program for Norte-regionen for perioden 2000-2006, der bærer navnet "Operação Norte" (Operation Norte), afspejler den regionale udviklingsstrategi med tre hovedmålsætninger for øje:

- højnelse af uddannelsesniveaut for befolkningen i Norte-regionen, forbedring af dens beskæftigelsesmæssige anvendelighed og styrkelse af den sociale samhørighed
- fremme af regionale konkurrencefaktorer og udvikle regionens produktionssystemer
- indførelse af en bæredygtig og afbalanceret fysisk planlægning.

Kontakter:

Comissão de Coordenação da Região do Norte
Rua Rainha D. Estefânia, 251

P-4150-304 Porto

Tlf.: +351 22 608 6325

Fax: +351 22 608 6309

E-mail: norte@ccr-n.pt

Web: www.ccr-n.pt

Areal

21 289 km²

Befolkning (2001)

3 687 212 indbyggere

Befolkningstæthed: 173,2 indb./km²

Økonomi og beskæftigelse

BNP/indb. (2000): 9 260 EUR (EU-15: 21 258 EUR)

BNP/indb. PPS-indeks (2000): 56 (UE-15=100)

Arbejdsløshed (2001): 3,7% (EU-15: 7,7%)

Strukturfondene (2000-2006)

Mål 1

EU	Andre offentlige midler	Private midler	I alt
7 644 147 000 EUR	4 402 017 000 EUR	4 362 430 000 EUR	16 408 594 000 EUR

Douro-vindistriktet, global kulturarv

Opførelsen på UNESCOs liste over den globale kulturarv vil bidrage til at markedsføre, beskytte og udvikle verdens ældste vinregion med kontrolleret oprindelsesbetegnelse.

Douro-floden er en af Nordportugals symboler. Den starter i Castilla-León og gennemskærer hele Norte-regionen, før den løber ud i flodmundingen ved Porto. Men navnet "Douro" er først og fremmest knyttet til verdens ældste vinregion med kontrolleret oprindelsesbetegnelse: Vindistriktet Alto Douro. Mændenes ihærdige og vedholdende arbejde har omdannet det vidtstrakte landskab med sine skiferholdige jorde til et landbrugs- og landskabsmonument, *"som en enestående og umålelig uomtvistelighed, hvormed vi kan forbavse verden"*, som udtrykt af den portugisiske poet Miguel Torga. I det kulturrige vindistrikt Alto Douro med sine næsten 250 000 ha, hvoraf 20% anvendes til vinproduktion, fremstilles den enestående og verdenskendte portvin. Egnen er hjemsted for ikke mindre end 9 000 bedrifter.

Helt overbevist om Douro-vindistriktets enestående kulturelle værdi og landskabernes unikke karakter har en række lokale, regionale og nationale portugisiske personligheder og organisationer gjort en stor indsats for at få Douro indføjet på UNESCOs liste over den globale kulturarv og finde en helhedsløsning på spørgsmålet om, hvordan egnen kan bevares, udnyttes og udvikles på en bæredygtig måde.

På initiativ af Rei Afonso Henriques-fonden og med støtte af Trás-os-Montes e Alto Douro-universitetet lykkedes det at opnå EU-støtte til følgende formål: udarbejdelse af en tværkommunal fysisk planlægning for området, oprettelse af en forening til markedsføring af Douro-vindistriktet med deltagelse af 13 byområder og andre organisationer og sammensætning af en ansøgningspakke for at få vindistriktet Alto Douro optaget på UNESCOs liste over verdens kulturarv.

Initiativet fik stor succes, idet UNESCOs udvalg for den globale kulturarv ved deres møde i Helsinki den 14. december 2001 annoncerede, at Douro var blevet optaget på listen under kategorien "Kulturelle, evolverende og levende landskaber". Det er et stort skridt fremad mod international anerkendelse, som vil gøre det muligt at markedsføre og udvikle området med udgangspunkt i en styrkelse af turismen.

Opførelsen af Douro-vindistriktet som en del af den globale kulturarv viser, at fællesskabsmidlerne ikke kun anvendes til at finansiere infrastrukturer. Set fra Norte-regionens koordineringsudvalgs synspunkt viser initiativets succes, at der selv ved projekter med begrænset finansiering kan sammensættes løsninger, som kan bibringe regioner en struktureret udvikling og fysisk planlægning.

INTERREG IIIA Rhein-Maas-Nord

Grænseoverskridende fødevarer sikkerhed

Industrivirksomheder og myndigheder i den tysk-nederlandske Euregio Rhein-Maas-Nord har slået sig sammen om at skabe et grænseoverskridende kvalitetsmærke som garanterer levnedsmidlers sikkerhed og samtidig styrker en nøglesektor i den regionale økonomi.

Iværksættelsen af INTERREG-programmerne mellem Tyskland og Nederlandene kan drage fordel af en lang tradition og veletablerede samarbejdsstrukturer mellem landene. Det er nemlig dér, hvor man i 1958 for første gang lancerede begrebet "Euregio"³¹, der i dag er meget udbredt i EU's grænseområder.

Hvad enten formålet er fødevarer eller dyrefoder er levnedsmiddelproduktion en meget vigtig erhvervssektor for Euregio Rhein-Maas-Nord, der ligger op ad

Nordrhein-Westfalen (Tyskland) og nederlandske Limburg.

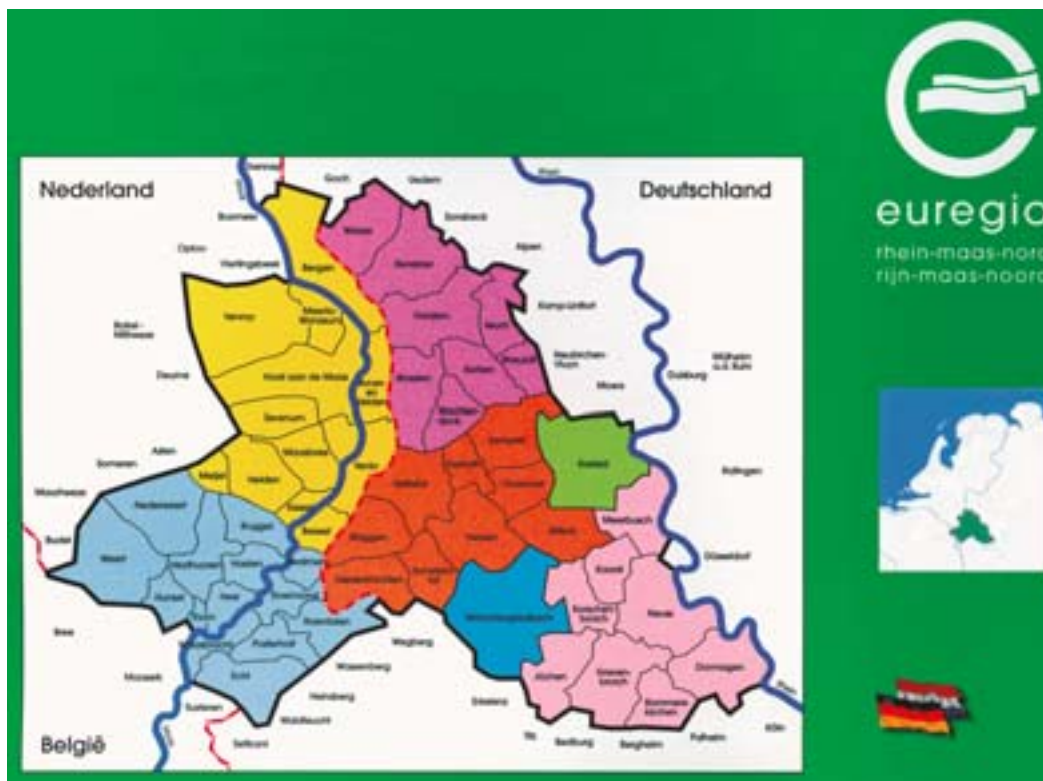
De mange og hyppige levnedsmiddelkriser, BSE, svinepest, dioxin, salmonella... , som Europa har oplevet i de seneste år, har imidlertid gjort forbrugeren mistroisk og vist, hvor udsatte landbrugs- og levnedsmiddelsektorerne er.

Tyske og nederlandske partnere i Euregionen besluttede derfor proaktivt med støtte fra INTERREG at lancere et fælles forsknings- og udviklingsprojekt betegnet "Integreret grænseoverskridende kvalitetsmærke inden for levnedsmiddel- og dyrefoderindustrien i Euregio Rhein-Maas-Nord".

Projektet forløber i 5 etaper:

1. Der fastlægges en fuldstændig fødevarekæde kvalitetskontrolproces, som vedtages i fællesskab af producenter og veterinærmyndigheder.
2. Der oprettes en række grænseoverskridende rådgivende instanser, som er specielt knyttet til produktionsforløbet i de forarbejdende virksomheder.
3. Der oprettes et fælles kommunikationsnetværk, der skal beskæftige sig med sundhedsspørgsmål.

(³¹) Euregio Gronau/Enschede blev grundlagt i 1958 og er en den ældste europæiske struktur for grænseoverskridende samarbejde.

4. De deltagende virksomheder udvikler og iværksætter et kvalitetskontrolsystem af typen HACCP (*Hazard Analysis Critical Control Point*).
5. Der oprettes identificerings- og sporingssystemer og særligt tilpassede kontrolsystemer i de 4 pilotvirksomheder. Disse udveksler erfaringer og sikrer formidlingen af information, dels mellem de enkelte led i hver produktionsgren og dels gennem netværket af rådgivende instanser.

En række udvalgte små og mellemstore levnedsmiddelvirksomheder er i øvrigt i færd med at udvikle kvalitetsstyringssoftware i samarbejde med universiteterne i Wagingen og Bonn.

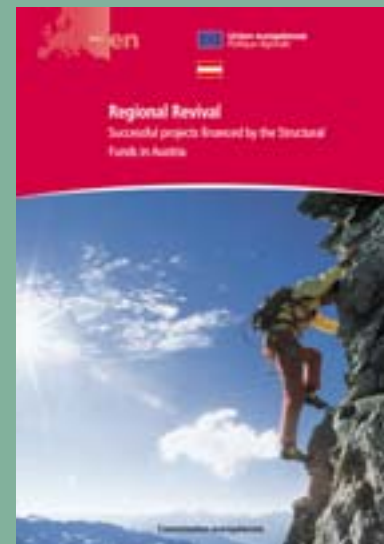
Projektet er suppleret med kurser og erfaringsudveksling, der gør det lettere at løse problemer og analysere risici. Det forhold, at projektet drives af et tysk-nederlandsk partnerskab bidrager også til at fremme den kulturelle udveksling i det erhvervsmæssige samarbejde. Ved at styrke kvaliteten og sikkerheden kan projektet konsolidere levedygtigheden af Euregionens sektor for levnedsmidler og dyrefoder og samtidig forbedre dens konkurrenceevne.

Kontakter:

Euregio Rhein-Maas-Nord / Euregio Rijn-Maas-Noord
D-41050 Mönchengladbach
Tlf.: 0049 (0) 2161 259 230
Fax: 0049 (0) 2161 259 239
E-mail: info@euregio-rmn.de
Web: www.euregio-rmn.de

Regional revival - Successful projects financed by the Structural Funds in Austria

Oversigt over 21 projekter, som EU har medfinansieret i Østrig.

Tilgængelig på tysk og engelsk (April 2003).

Anden situationsrapport om økonomisk og social samhørighed

Tilgængelig på de 11 officielle EU-sprog og 10 sprog for landene, som indgår i unionsudvidelsen.

On line

<http://www.localdeveurope.org>

“Finansiell teknologi for lokaludvikling” er resultatet af et samarbejde bestående af organisationer og eksperter fra seks EU-lande: Belgien, Det Forenede Kongerige, Frankrig, Italien, Spanien og Tyskland. Projektet er finansieret af Europa-Kommissionens generaldirektoratet for beskæftigelse og sociale anliggender og har til formål over for de lokale og regionale myndigheder at fremme indførelsen og anvendelsen af effektive finansielle instrumenter for at fremme de lokale udvikling i regionerne. Webstedet er tilgængeligt på tre sprog: engelsk, fransk og italiensk.

<http://www.ctp.org>

Dette er webstedet for Arbejdssællesskabet for Pyrenæerne, der blev grundlagt i 1983 ud fra alpemodellen for at fremme det grænseoverskridende samarbejde mellem syv europæiske regioner (Aquitaine, Aragon, Cataluña, Baskerlandet, Languedoc-Roussillon, Midi-Pyrénées, Navarra) og med Andorra. Der er allerede et væld af information på spansk, der efterfølgende vil blive tilgængeligt på fransk, catalansk og baskisk.

<http://www.eminderproject.com>

“e-Minder” (electronic CoMmerce Leveraging Network for Developing European Regions) er resultatet af et samarbejde mellem Cypern, Galicia (Spanien) og Pommern (Polen) i forbindelse med IST-programmet (Information Society Technologies) under det 6. rammeprogram om forskning og udvikling (www.cordis.lu/ist). På dette websted findes en lang række nyttige links for elektronisk handel i tilknytning til regionaludvikling.

Kontakter

Europa-Kommissionen, Generaldirektoratet for Regionalpolitik
Enhed 01 “Information og kommunikation”
Thierry Daman
41, avenue de Tervuren, B-1040, Bruxelles
Fax: +32 2 296 60 03
regio-info@cec.eu.int
http://europa.eu.int/comm/dgs/regional_policy/index_da.htm

Kommissær Michel Barnier
<http://europa.eu.int/barnier>

Oplysninger om EU's regionale støtte
http://europa.eu.int/comm/regional_policy/index_en.htm

© De Europæiske Fællesskaber, 2003
Eftertryk tilladt med kildeangivelse.

Publikationskontoret
Publications.eu.int